

Vervolg voorgesteld raadsbesluit

Aanleiding en doel

Algemeen

De gemeente heeft een wettelijke zorgplicht voor onderwijshuisvesting. Het vaststellen van het Programma en Overzicht is, als onderdeel van die zorgplicht, een jaarlijks proces waarbij de schoolbesturen een voorziening voor onderwijshuisvesting kunnen aanvragen. Dit proces is vastgelegd in de Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs gemeente Groningen welke door uw raad is vastgesteld in de raad van april 2021 (zaaknummer 75237-2021). Het college kent de gevraagde voorziening toe (of wijst deze af) en vervolgens wordt uw raad gevraagd de nodige middelen beschikbaar te stellen. De gemeente en schoolbesturen hebben elk een eigen rol en verantwoordelijkheid ten aanzien van de onderwijshuisvesting. Hieronder wordt daar nader op ingegaan.

In de bijlage bij dit raadsvoorstel is bij de aangevraagde voorzieningen per bestuur en per school een korte toelichting gegeven waarin we ook uitleggen waarom een aanvraag wordt toegekend (Programma) of wordt afgewezen (Overzicht).

Kader

- Wet op het primair onderwijs (WPO).
- Wet op de expertisecentra (WEC).
- Wet op het voortgezet onderwijs (WVO).
- Integraal huisvestingplan onderwijs 2020-2039; “investeren in onderwijs”.
- Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs gemeente Groningen.
- Beleidsregel bekostiging lokalen bewegingsonderwijs Gemeente Groningen
- Programmaplan huisvesting scholen gemeente Ten Boer

Verschillende rollen gemeente en schoolbesturen.

Hoewel de gemeente samen met de schoolbesturen verantwoordelijk is voor goede schoolgebouwen waarin het prettig is om te leren en te werken, heeft elke partij daarin haar eigen rol. De verschillen in rollen en verantwoordelijkheden van de gemeente en schoolbesturen zijn vastgelegd in de onderwijswetgeving (WPO, WVO en WEC) en in de gemeentelijke Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs.

Rol gemeente:

De gemeente heeft een zorgplicht voor het beschikbaar stellen van de (middelen voor) huisvesting van scholen voor basis-, speciaal- en voortgezet onderwijs. Hiervoor ontvangt de gemeente een algemene uitkering van het Rijk, via het zogenoemde Gemeentefonds. Dit is een algemene uitkering, waarmee de gemeente haar eigen beleidsprioriteiten kan stellen. In essentie betekent dit dat er door de gemeente voldoende middelen beschikbaar moeten worden gemaakt waarmee nieuwe schoolgebouwen kunnen worden gerealiseerd en oude schoolgebouwen kunnen worden vervangen of gerenoveerd. De verantwoordelijkheden van de gemeente voor wat betreft onderwijshuisvesting betreffen de zorg voor:

- vervanging;
- nieuwbouw;
- uitbreiding en tijdelijke huisvesting;
- eerste inrichting onderwijs leermiddelen (OLP) en meubilair;
- herstel van constructiefouten;
- vergoeding van schade als gevolg van bijzondere omstandigheden;
- vergoeding van de onroerendzaakbelasting (OZB).

Rol schoolbesturen:

De schoolbesturen hebben een zorgplicht voor het onderhoud en de exploitatie van de schoolgebouwen. De schoolbesturen ontvangen hiervoor van het Rijk, als onderdeel van de lumpsum financiering, een genormeerde vergoeding. De schoolbesturen moeten hiermee het onderhoud en de exploitatie bekostigen voor het gebouw en het terrein. Het gaat dan om:

- het onderhoud van de binnenkant;
- het buitenonderhoud;
- het herstelonderhoud;
- (functionele) aanpassingen;
- onderhoud en vervanging van onderwijs leermiddelen (OLP) en meubilair.
- Energieverbruik en schoonmaak

Hoe het schoolbestuur de Rijksmiddelen van de lumpsumvergoeding besteedt is een keuze van de schoolbesturen zelf (eigen verantwoordelijkheid) en daarmee een belangrijk onderdeel van de autonomie van een schoolbestuur.

Argumenten en afwegingen

Schoolbesturen kunnen voor de huisvesting van hun onderwijs, voor zover het zaken betreft waar de gemeente verantwoordelijk voor is, via het Digitaal Onderwijs Loket, jaarlijks voor 1 februari een aanvraag doen voor een voorziening onderwijshuisvesting. In de Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs gemeente Groningen (verder te noemen de verordening) en de beleidsregel bekostiging lokalen bewegingsonderwijs gemeente Groningen (verder te noemen de beleidsregel) zijn de te volgen procedure en ook de voorzieningen waarvoor de schoolbesturen een aanvraag bij de gemeente kunnen indienen beschreven. De gemeente toetst de aanvragen aan de criteria van de Verordening en de beleidsregel.

- Het *Programma* bevat de ingediende aanvragen voor onderwijshuisvesting waarop de gemeente voornemens is positief te reageren.
- Het *Overzicht* bevat de aanvragen die de gemeente voornemens is af te wijzen, waarbij tevens de afwijzingsgrond wordt aangegeven.

Het college stelt het Programma vast. Uw raad wordt gevraagd de benodigde middelen beschikbaar te stellen.

Het volledige Programma en Overzicht onderwijshuisvesting 2023 is toegevoegd als bijlage, waarin naast de aanvragen van de schoolbesturen, de gemeente ook zelf een aantal aanvragen heeft opgenomen.

Maatschappelijk draagvlak en participatie

Gemeente en schoolbesturen voeren regelmatig het wettelijk verplichte Op Overeenstemming Gericht Overleg (OOGO) over onderwijshuisvesting. In Groningen vindt dat plaats in het breed besturen overleg (BBO) en de werkgroep huisvesting onderwijs (WHO). Daarnaast is er bilateraal overleg tussen de individuele schoolbesturen en de gemeente over de ingediende aanvragen en de voorgenomen beslissingen daarop. Het (concept) Programma en Overzicht onderwijshuisvesting 2023 is (conform de Verordening artikel 8) verstrekt aan de schoolbesturen via de WHO. Daarna zijn de schoolbesturen via het BBO in september, conform de Verordening artikel 10 in de gelegenheid gesteld hun zienswijze naar voren te brengen over het voorgenomen besluit van het college. Eén schoolbestuur heeft een zienswijze naar voren gebracht. Deze is toegevoegd in de bijlage onder de kolom ‘toelichting’ bij de aanvraag van het betreffende schoolbestuur: De unie voor Kinderkunde.

Financiële consequenties

Bredere inzet van middelen.

Uw raad heeft bij het toekennen van de middelen voor het Programma onderwijshuisvesting 2022 (zaak 525010-2021) besloten om de toegekende voorbereidingskredieten breder te mogen inzetten voor projecten onderwijshuisvesting. Dit vanwege de complexiteit van de projecten, het feit dat deze meer en meer met elkaar samenhangen en dat we er niet aan ontkomen nu ook al verkenningen en voorbereidingen te starten voor projecten die voornamelijk in de tweede tranche van het IHP zijn opgenomen. Het is daarmee niet altijd meer mogelijk om de kosten voor de voorbereiding sec toe te wijzen aan één project waarvoor de genoemde voorbereidingskredieten oorspronkelijk waren bedoeld. Om de kosten van deze voorbereidingen te kunnen blijven dekken heeft uw raad vorig jaar besloten de door uw raad toegekende kredieten voor voorbereiding breder te mogen inzetten.

In dit kader vragen we uw raad om de volgende twee eerder toegekende voorbereidingskredieten toe te mogen voegen aan dit algemene voorbereidingskrediet projecten onderwijshuisvesting:

- de bij het Programma onderwijshuisvesting 2022 (zaak 525010-2021) door uw raad toegekende voorziening met nummer 2021.0072 € 400.000,- als voorbereidingskrediet om de voorbereidingskosten voor de nieuwe school in Suikerzijde te kunnen dekken;
- het met een separaat besluit van uw raad (zaak 150724-2019) toegekende voorbereidingskrediet voor de Rummerinkhof van € 938.000,-.

Om uw raad goed over de besteding van de middelen te informeren en een afweging te kunnen laten maken, zal de aanvraag voor een realisatiebesluit en een uitvoeringskrediet voor afzonderlijke projecten onderwijshuisvesting te zijner tijd altijd, per project, aan uw raad worden voorgelegd met de financiële consequenties van dat besluit. Verder informeren we uw raad jaarlijks over voortgang van de uitvoering van de IHP-projecten met een brief. Ten slotte zal uw raad bij de projecten waar een nacalculatie aan de orde is, worden geïnformeerd over het financiële resultaat van het project.

Aanvullend (voorbereidings)krediet.

In dit raadsvoorstel vragen we uw raad de middelen om het Programma onderwijshuisvesting 2023 te kunnen uitvoeren. Daarnaast, dus los van het Programma, vragen we uw raad aanvullend € 3 miljoen voorbereidingskrediet beschikbaar te stellen. Dit voorbereidingskrediet is bedoeld om de voorbereiding voor de komende IHP projecten te kunnen opstarten. De projecten waar het om gaat zijn door uw raad met het IHP vastgesteld. Dit aanvullend krediet zal worden toegevoegd aan het algemene voorbereidingskrediet projecten onderwijshuisvesting. Het totaal door uw raad beschikbaar gestelde voorbereidingskrediet projecten onderwijshuisvesting komt daarmee op € 11,769 miljoen. De structurele lasten hiervan zullen worden gedekt uit Programma 3, Onderwijs (onderdeel onderwijshuisvesting).

Investeringsen

Investeringsen kunnen over een bepaalde periode worden afgeschreven. Het aantal jaren van afschrijving is vastgelegd in de financiële verordening. Dit heet activeren. Hierbij worden de kapitaallasten (rente en afschrijvingskosten) en overige zakelijke lasten als structurele lasten in de begroting opgenomen. Voor zover dat nu nog niet bekend is hebben we een inschatting gemaakt van het moment van de realisatie van de nieuwe projecten. Op basis hiervan hebben wij de rentelasten berekend voor zover de realisatie in 2023 gaat plaatsvinden. De afschrijving van de investeringen start - conform de financiële verordening - in het eerstvolgende jaar na gereedmelding van de projecten.

Exploitatie

Aanvragen waarvan de kosten – conform de financiële verordening - niet kunnen worden geactiveerd vallen onder de exploitatie, deze lasten komen daarmee in één keer in hun geheel ten laste van het budget onderwijshuisvesting. De aanvragen van schoolbesturen hiervoor betreffen onder anderen: onderhoud van gymzalen, huur van tijdelijke leslokalen, huur sportterrein voor bewegingsonderwijs en sanering van asbest.

Totale omgavang aangevraagde voorzieningen

De totale omvang van het Programma onderwijshuisvesting 2023 bedraagt € 2.227.200,-. Daarvan heeft € 872.000,- betrekking op investeringen in economisch nut met specificatie nieuwbouw en uitbreiding. De rest: € 1.355.200,- betreft eenmalige uitgaven en periodiek terugkerende lasten, deze kosten hiervan worden voor € 1.070.680,- gedekt uit het programma Onderwijs en het resterende deel à € 284.520,- wordt gedekt door een verlaging van de begrote storting 2023 aan de reserve onderwijshuisvesting.

De onderstaande tabel geeft een onderverdeling naar exploitatie en investering van de toegekende voorzieningen.

Voorziening	financiële categorie	Som van Exploitatie	Som van Investeringsen	Som van Totaal	Som van Kapitaallasten
2.e Aanpassing/ onderhoud lokaal bewegingsonderwij	aanpassing lokaal bewegingsonderwijs	35.800	-	35.800	-
2.a.2 Uitbreiding (tijdelijk en permanent gebruik)	nieuwbouw/ uitbreiding	-	209.400	209.400	17.206
2.a.3 Ingebruikname gebouw	nieuwbouw/ uitbreiding of huur	349.000	-	349.000	-
2.a.4 (Ver)plaatsing tijdelijke lokalen	huur	638.800	-	638.800	-
2.a.6 Eerste inrichting OLP/Meubilair (S)BO of SO/VSO	OLP/ Meubilair	-	222.800	222.800	25.733
2.a.8 Medegebruik	huur	54.500	-	54.500	-
	overig	78.500	-	78.500	-
2.b Herstel constructiefouten	herstel constructie/ schade	164.100	-	164.100	-
2.d Huur sportvelden (VO)	huur sportvelden	34.500	-	34.500	-
Frisse en Duurzame scholen	nieuwbouw/ uitbreiding	-	439.800	439.800	19.383
Eindtotaal		1.355.200	872.000	2.227.200	62.322

Indexering en bouwkostenstijging

Bij de (norm)vergoedingen die in 2023 voor een toegekende voorziening beschikbaar worden gesteld is rekening gehouden met de verwachte indexering. De hoogte van deze indexering is gebaseerd op de in de Verordening, bijlage IV, omschreven systematiek van prijsbijstelling. De toegekende middelen voor een voorzieningen zijn daarom – daar waar van toepassing) inclusief indexering. Als gevolg van de huidige wereldwijde na-effecten van Corona en de oorlog in Oekraïne zijn de bouwkosten onevenredig hard gestegen. Uw raad is hierover separaat met een brief geïnformeerd. Dit maakt dat de indexering voor het Programma 2023 hoger is dan de indexering zoals die vorig jaar is toegepast

Begrotingswijziging exploitatie.

Begrotingswijziging 2023									
Programma en Overzicht onderwijshuisvesting 2023									
Betrokken directie(s)	Vastgoedbedrijf								
Naam voorstel	Programma en Overzicht onderwijshuisvesting 2023								
Besluitvorming (orgaan + datum)	Raad								
Incidenteel / Structureel	Incidenteel								
Soort wijziging	Exploitatie								
Financiële begrotingswijziging							Bedragen x 1.000 euro		
Deelprogramma	Programma	Directie	I/S	Lasten	Baten	Saldo voor res. mut.	Toev.res.	Onttr. res.	Saldo na res. mut.
03.2 Onderwijs	03 Vitaal en Sociaal	Dir. Vastgoedbedrijf	I	285	0	-285	-285		0
TOTALEN BEGROTINGSWIJZIGING				285	0	-285	-285	0	0
<i>Inhoudelijk toelichting op de begrotingswijziging</i>									
De exploitatiekosten in 2023 te bepalen op €1.355.200,-, deze kosten voor € 1.070.680,- te dekken uit Programma 3, Onderwijs en de overige € 284.520 te dekken uit een incidentele verlaging van de begrote storting 2023 aan de reserve onderwijshuisvesting. (budget onderwijshuisvesting 2023)									

Begrotingswijziging investeringskrediet

Programma en Overzicht onderwijshuisvesting 2023									
Betrokken directie(s)	Vastgoedbedrijf								
Titel Raads- / Collegevoorstel	Programma en Overzicht onderwijshuisvesting 2023								
Besluitvorming (orgaan + datum)	Raad								
Incidenteel / Structureel	Incidenteel								
Looptijd	2023-2024								
Soort wijziging	Investering								
Financiële begrotingswijziging							Bedragen x 1.000 euro		
Programma	Deelprogramma	Directie	I/S	Lasten	Baten	Saldo te activeren			
03 Vitaal en Sociaal	03.2 Onderwijs	Dir. Vastgoedbedrijf	I	872	0	872			
03 Vitaal en Sociaal	03.2 Onderwijs	Dir. Vastgoedbedrijf	I	3.000	0	3.000			
TOTALEN BEGROTINGSWIJZIGING						3.872	0		3.872
<i>Inhoudelijk toelichting op de begrotingswijziging</i>									
- Voor de uitvoering van het Programma onderwijshuisvesting 2023 voor investeringen een krediet van € 872.000,- beschikbaar te stellen. De kapitaallasten horende bij deze investeringen ad € 62.322,- te dekken uit Programma 3, Onderwijs (onderdeel onderwijshuisvesting), na het (verwachte) jaar van gereedkomen.									
- een aanvullend voorbereidingskrediet van € 3.000.000,- beschikbaar te stellen ten behoeve van de voorbereiding voor IHP projecten die komende periode zullen starten. De kapitaallasten horende bij deze investeringen ad € 121.500,- te dekken uit Programma 3, Onderwijs (onderdeel onderwijshuisvesting), na het (verwachte) jaar van gereedkomen. Inclusief de aanvulling komt het totale voorbereidingskrediet hiermee op € 11.769.000,-, waarvan de structurele kapitaallasten € 476.645,- zullen zijn									

Overige consequenties

Niet van toepassing.

Vervolg

In het Programma is aangegeven welke voorzieningen worden toegekend met het bijbehorende bedrag. Bij de toegekende voorzieningen is een korte omschrijving opgenomen. Op de aangevraagde voorziening die in het Programma worden toegekend volgt na beschikbaarstelling van de middelen door uw raad, een beschikking met een toelichting en de voorwaarden waaronder deze voorzieningen worden toegekend. Bij de afrekening van de toegekende voorzieningen, na realisatie, controleert de gemeente of deze zijn uitgevoerd conform de voorwaarden in de beschikking. Daar waar de gevraagde voorziening wordt toegevoegd aan een (eerder toegekend) uitvoeringskrediet zal de verantwoording achteraf bij de nacalculatie plaatsvinden.

In het Overzicht is aangegeven waarom wordt voorgesteld de aanvraag voor een voorziening af te wijzen. We verwijzen daarbij naar het door uw raad vastgestelde IHP of het betreffende artikel uit de Verordening en eventueel relevante wetgeving. Ook voor de op het Overzicht geplaatste aanvragen volgt een beschikking met een nadere toelichting.

Tegen de beschikkingen kunnen schoolbesturen bezwaar maken volgens de daarvoor geldende procedure beschreven in de Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs.

Lange Termijn Agenda

December 2022

**Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Groningen,**

**burgemeester,
Koen Schuiling**

**secretaris,
Christien Bronda**

Dit raadsvoorstel is elektronisch aangemaakt en daarom niet ondertekend.